

AF MOGENS VESTERGAARD
SENIORFORSKER
AARHUS UNIVERSITET,
INSTITUT FOR HUSDYR-
OG VETERINÆRVIDENSKAB,
FOULUM OG SEGES INNOVATION,
HUSDYRPRODUKTION, SKEJBY

Hvordan forskes der i kalve- og oksekødsproduktion i Danmark?

Forskningen, der omhandler, hvordan fremtidens kødproduktion med kvæg i Danmark, kan/skal ledes primært af Aarhus Universitet og SEGES - indimellem i samarbejde med Københavns Universitet omkring sunhedsmæssige forhold.

VI SKAL STADIG HAVE OKSEKØDS-PRODUKTION I DANMARK

Det overordnede formål er at vise en vej mod højere sundhed og mere bæredygtighed samtidig med, at producenterne skal have en rentabel økonomi. Det sidste er meget vigtigt, og sikrer vi ikke de rigtige rammevilkår for erhvervet, vil oksekødsproduktion blive markant reduceret, og vi vil så blive meget afhængige af importeret oksekød. Så målet er, at der fortsat skal være en kødproduktion i Danmark.

KØDKVÆGRACERNE KRYDSES OFTERE IND I MÆLKERACERNE - DET GIVER MERE KØD

De strukturændringer, der sker i disse år, er, at antallet af egentlige ammekøer af rene kvægkødsraeer (som f.eks. Charolais og Herreford) falder. Modsat er udviklingen, at vores malkekøer føder færre malkekalve, men flere krydsningskalve, hvor faren er en kødrace-tyr. Altså har vi en stigende andel af krydsningsdyr af både han- (tyrekalve) og hunken (kviekalve), der har gode kødproduktionssegenskaber. Det betyder, at de vokser godt og producerer kødet mere effektivt end malkekalve. Med disse kalve har vi gode muligheder for at producere nogle slagtekulve mere intensivt (typisk tyrekalve) og andre mere ekstensive (typisk kviekalve og nogle kastrerede tyrekalve, der kaldes stude). Vi kan altså lave alt fra rosafarvet magert kød fra de yngre dyr til mere rødt og fedtmarmoreret kød fra de ældre dyr. Disse 'ældre' ungdyr er dyr på 16-24 mdr., og dem har vi for få af, så der importeres kød for at dække dette behov.

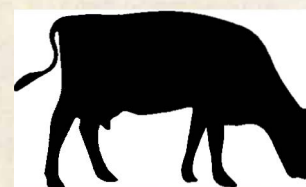
VI ER I FÆRD MED AT KORTLÆGGE HELE DEN DANSKE OKSEKØDSPRODUKTION IFT. KLIMAEFFEKTEN

Lige nu kortlægges vi hele oksekødsproduktionen, dvs. alt kød, der slagtes fra malkekøer, ammekøer, kvier, tyre

og kalve i alle racer og kategorier, konventionelt som økologisk. Det gør vi for at få beregnet et tal for klimaeffekten pr. kg danskproduceret kød. Her lander vi på et gennemsnit omkring 13-14 kg CO₂ pr. kg slagtekrop, når Carbon Footprint (CF) beregnes med internationalt alment accepterede livscyklusanalyse-modeller. Dette gennemsnit dækker over store forskelle mellem de forskellige kategorier af kød. De ekstensive kødracer, der vokser mindre og slagtes ved en høj alder, har langt det højeste CF, mens intensivt producerede slagtekulve men også malkekøer har det laveste CF. Så lige nu regner vi på forskellige fremtidsscenarier: Hvad sker der med det samlede CF, hvis alle kødracer forsvandt? Eller hvis alt kvæg fik tildelt et metan reducerende stof?

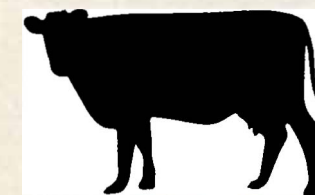
DYRETS METANPRODUKTION HANDLER OM ALDER OG FODRING - OG KØDET SKAL SMAGE GODT

Vi måler metanproduktionen hos dyr på forskellige alderstrin og i forskellige fodringssystemer samt med og uden brug af metanreducerende stoffer i foderet. Udover denne klimarettede forskning, laver vi også forsøg med brug af mere grønt foder til de intensivt fodrede slagtekulve, dvs. vi putter græsbaseret foder i deres foderrationer, hvilket de typisk ikke har nu. Vi laver også forsøg med økologisk studeproduktion på græs, fordi der mangler økologisk kød fra ungdyr. Her er formålet at lave smagfuldt kød, der vil tilfredsstille vores ganer tidligere og dermed mindske vores totale behov for oksekød i et givet måltid. Endelig laver vi afprøvning af, om krydsningskvier (kødrace x malkecalve) er egnede som naturplejere, hvor de samtidig producerer godt oksekød. I alle projekter er sunde dyr og lavt medicinforbrug i fokus, fordi vi tror på, at fremtidens danske forbrugere vil kræve dette.

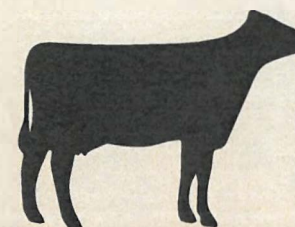
KVIE

Kvie er et ungt kvæg af hunken, som endnu ikke har fået en kalv eller er begyndt at give mælk.

AMMEKO/AMMETANTE

En ammeko er en ko, som passer sin egen kalv(e), til de(n) ikke længere drikker koens mælk. En Ammetante får tilknyttet 2-3 kalve, som hun ikke nødvendigvis er moder til, meget tæt på kalvenes fødsel. Så kalvene får rigtig mælk under deres opvækst og indtil de kan spise andet foder.

STUDI

Stud er et stykke kvæg af hunken, som er blevet kastreret, når den er 14 dage til en måned gammel. Det gør dyret mere roligt. En stud er tiltænkt kødproduktion og bliver enten opfodret på stald eller frit på græs, alt efter koncept. Kødet fra en stud er meget mere mørt og fint, som fra en kvie, end fra en ikke kastreret tyr. En ikke kastreret tyr, kaldes en foldtyr - en sådan tyr får nogle meget grove muskelfibre og egner sig mest til hakket kød.

KALV

Kalv er resultatet af mødet mellem en kvie og en tyr eller en ko og en tyr, eller en kvie/ko og en inseminar. Kalven er 9 måneder undervejs i koens mave og den er kalv, indtil den bliver 12 måneder.

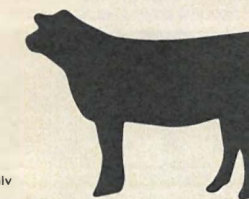
TYR

Tyr er et stykke kvæg af hunken.

KO

Ko er et stykke kvæg, som har fået en kalv og som giver mælk. En typisk malkeko bliver 5-6 år og får 2-3 kalve - der er dog stor variation. Kvien er ca. 2 år, når den bliver drægtig første gang og skifter status til ko.

UNGTYR

Ungtyr er et ungt stykke kvæg af hunken, som er mellem 12 og 24 måneder.

KVÆG KØN & ALDER